

kedvező időjárás a gyomnak is kedvezett. Ez az ápolási költségeket országos viszonylatban mintegy 30%-kal növelte.

Az utóbbi megállapítás az *erdősítési munkákra* is vonatkozik. Igaz viszont, hogy a megmaradás országos átlaga jobb, mintegy 10%-kal haladta meg a tervezettet. Kivéve az ország középső részét, ahol a július eleji aszály és a belvíz, valamint az ártereken az árvíz ezt a jó hatást mérsékelte.

Az *erdőhasználati* munkák során különösebb jelentősége a nyári időjárásnak nem volt. Egyedül a szállításban okozott mintegy 10%-os lemaradást. Meg kell azonban jegyezni, hogy az erősen felázott utak miatt a szállítási költség is legalább 10%-kal nőtt.

Igen ellentétes hatású volt az adott időjárás *erdővédelmi* nézőpontból. A hűvös, csapadékos, párás időjárás következtében a tölgylisztharmat csaknem országosan fellépett. Erős volt a Lophodermium károsítás is. Ugyanakkor a Lymantria és Melosoma károsítása erősen csökkent.

Ugyanilyen ellentétes hatás jellemző a *vadgazdálkodásban* is. A buja vegetáció révén a legtöbb helyen a vadkár lényegesen csökkent. Viszont a Délnyugat-Dunántúli erdőkből a sok vízállás és a rengeteg szúnyog a vadat mezőgazdasági területekre kényszerítette. Itt jelentős vadkár keletkezett. Igen érzékeny kár érte az apróvadat. A hűvös, esős időjárásban a fácán és nyúl szaporulatban, főleg a Dunántúlon és a Duna—Tisza között 10—50%-os elhullást idézett elő.

Meg kell még emlékezni a rendkívüli időjárás kártételéről is. Bár országos viszonylatban a gyakori zivatarok ellenére ez nem volt jelentős, helyenként mégis tetemes kár keletkezett. Így a Szombathelyi Erdőgazdaság területén a belvíz miatt mintegy 150 ha erdő pusztul. A Magasbakonyi Erdőgazdaságban pedig 3 ha-nyi erdősítést mosott ki a lerohanó víz. A Kiskunsági Erdőgazdaság területén mintegy 300 m³ fa esett a vihar áldozatául. Mindezeket lényegesen túlhaladta az a hatalmas jégverés, amely július 7-én az ebesi csemeteketért érte, 15 perc alatt csaknem 100%-os kárt okozott a 4—5 dkg-os súlyú szemekből álló jégeső.

Mindent egybevetve, az elmúlt nyári időszak időjárása első sorban a csemeték kedvező növekedése és az erdősítések tervezettnél jobb megmaradása folytán az erdőgazdálkodás számára kedvezőnek minősíthető.

Dr. Papp László

IRODALMI SZEMLE

Országos Vízgazdálkodási Keretterv

Vízben viszonylag szegény ország vagyunk. Folyóink hazánkban átfolynak, vizüket nem használhatjuk fel korlátlanul. Nemzetközi egyezmények szabályozzák a folyókban hagyandó víz mennyiségét, tisztaságát stb. A fejlődés üteme meggyorsult, a lakosság, a mezőgazdaság, az ipar mind több vizet igényel. Közlekedési úthálózatunk, vasúthálózatunk fejlesztésének megvannak a határai, de víziutainkat eddig alig használtuk ki. A jövőben ezt sokszorosára kell kifejleszteni. A vízepítési beruházások roppant költségek, anyagi erőink viszont végesek. Nem engedhetjük meg magunknak, hogy olyan létesítményekre költünk, amire csak a távoli jövőben lesz szükség, s ugyanakkor elmaradnak miatta olyan létesítmények, melyek hiánya más ágazatok fejlődését akadályozza.

Az összefüggések rendkívül szétágazók és bonyolultak, ezért nélkülözhetetlené vált egy olyan átfogó terv készítése, amely a népgazdaság fejlődési irányainak megfelelően feltárja az egyes ágazatok vízzel kapcsolatos igényeit és megszabja vízhasználatuk korlátait. Ezt szolgálja a most megjelent Országos Vízgazdálkodási Keretterv.

A mű roppant nagy. A tizenhárom nagy vízrajzi egységet és az egységekben a vízgazdálkodással kapcsolatos terveket egyenként mintegy 400—500 oldalas könyv írja le, amelyekhez az országos összefüggéseket feltűntető 1 : 500 000-es méretarányú térképlapokból 21 db, a részletes távlati terveket feltűntető 1 : 10 000-es méretarányúakból 20 db térképlap tartozik. A Területi Vízgazdálkodási Kerettervet a 890 oldalas Országos Vízgazdálkodási Keretterv foglalja össze, melyhez 30 db 1 : 500 000-es méretarányú térképlap tartozik.

A terv az 1960. dec. 31-i állapotból indul ki. A tervek megvalósításában két periódust állapít meg, első fejlesztési időszak 1980-ig, a második 1980 után.

A vízgazdálkodással kapcsolatos kérdéseket a mű 19 fejezetben tárgyalja:

- I. A vízgazdálkodás szerepe és jelentősége a népgazdaságban.
- II. Természeti adottságok, országos vízkészlet.
- III. Árvízmentesítés, árvízvédelem, folyók, tavak szabályozása.
- IV. Síkvidéki területek vízrendezése.
- V. Hegyi és dombvidéki területek vízrendezése.
- VI. Öntözés.
- VII. Halászati vízhasznosítás.
- VIII. Ivó- és ipari vízellátás.
- IX. Települések, ipartelepek csatornázása, vizek tisztaságának védelme.
- X. Vízerő-hasznosítás.
- XI. Víziutak, kikötők.
- XII. Vízártározás és annak többcélú hasznosítása.
- XIII. Ásványvizek, gyógyvizek, hévizek hasznosítása.
- XIV. Vízparti üdülés, fürdés, vízisportok és természetvédelem.
- XV. Többfeladatos vízgazdálkodási nagylétesítmények összefoglalása.
- XVI. A vízgazdálkodás nemzetközi kapcsolatai.
- XVII. Országos vízmérleg.
- XVIII. A vízgazdálkodással kapcsolatos egyéb feladatok.
- XIX. A vízgazdálkodás és a népgazdasági ágak kapcsolatai.

Az egyes fejezetek az erdészeti érdekek és az erdészeti szakközönség érdeklődése szempontjából is rendkívül fontosak.

Az országos terv *közvetlen feladatot* is ad, rögzíti azokat az irányelveket, amelyek alapján a talajvédelem és vízgazdálkodás érdekében feltétlenül erdősítendő területeket kell kijelölni. Az irányterv készítői az elvek szerint az 1 : 100 000-es rétegvonalas térképek alapján az ország hegy- és dombvidéki területeit kiértékeltek, községek, járások, megyék szerint összesítették. Országosan 131 000 ha-nyi erdősítendő területet vettek így módon számba (V. fejezet „Hegy- és dombvidéki vízrendezés”, ehhez tartozik még a Hegy- és dombvidéki területek vízrendezése című 1 : 500 000-es méretarányú térkép). Kijelölték az árvízvédelem érdekében a gátak hullám elleni védelme miatt telepítendő területeket, és eszerint

a Duna Völgyében	1546 ha
a Tisza Völgyében	4718 ha
összesen:	6264 ha

hullámtéri véderdő telepítésére van szükség. (Azonos című 1 : 500 000-es méretarányú térkép III. fejezet Árvízmentesítés, árvízvédelem.)

Érdekes itt néhány adatot megjegyezni:

Ármentesített területünk	2,3 mill. ha
Összehasonlítva Európa többi országával:	
Hollandia ármentesített területe	1,4 mill. ha
Olaszország ármentesített területe	0,7 mill. ha
Franciaország ármentesített területe	0,1 mill. ha
Árvízvédelmi töltéseink hossza	3 960 km
Az ármentesítéssel együtt jár az öntözés is:	
Jelenleg	140 000 ha-t öntözünk
1980-ban	1 272 000 ha-t tervezünk öntözni
összes öntözési lehetőség	2 389 000 ha

Rendkívüli értékes tájékoztatást nyújt a „Természeti adottságok és országos vízkészlet” c. fejezet, különösen ennek a 2.1. „Víz-földtani és talajviszonyok” alcímű szakasza. Ez rövid, tömör, de igen alapos áttekintést ad hazánk geológiai viszonyairól, majd felsorolja az előforduló genetikai talajtípusokat, tekintettel azok vízgazdálkodására. E problémához kapcsolódik az erózió kérdése, és ennek alapfeltételeiről szóló rövid össze-

foglaló. Az erózió jelenségéről jó országos áttekintést ad „A talajeróziós viszonyok” című 1 : 500 000-es méretarányú térkép.

A 2.2 alcím igen nagy részletességgel tárgyalja hazánk éghajlati viszonyait. Taglalja az éghajlati körzeteket, a besugárzást, a légnyomást, a szélviszonyokat, a felszíni és talajhőmérséklet ingadozását, a párolgási viszonyokat, a páratartalom, a csapadékviszonyok alakulását, és a záporintenzitások kérdését. Kitér az ember éghajlatmódosító tevékenységére is, ez nem csak a mikroklímát, hanem a mezo- és makroklímát is kimutatottan módosítja.

Értékes kiegészítője a fejezetnek „A csapadék, hőmérséklet és szélviszonyok, meteorológiai állomáshálózat” című 1 : 500 000-es méretarányú térkép.

A 2.3. „Felszíni vízkészlet” c. alcím a folyóink vízhozamát jellemző vízjárását ismerteti, s ez különösen az ártéren dolgozó erdőgazdaságaink számára igen fontos.

Néhány gazdaságunknál igen jó tájékoztatást nyújt a 2.36. „Vízminőség” c. pont, különösen az ahhoz tartozó „A felszíni vizek sókoncentrációja, Na százaléka és keménysége” című 1 : 500 000-es méretű térkép.

A 2.4. „Felszín alatti vízkészlet” c. alfejezet is nagyobb figyelmet érdemel, hiszen csemetekertjeink öntözése legtöbb esetben kutakból történik, és szinte korlátlan öntözési lehetőségei vannak a parti szűrésű vízkészletből történő öntözésnek. Erre területileg „A talajvízkészlet” című 1 : 500 000-es méretarányú térkép ad tájékoztatást.

A nyártelepítésekre alkalmas területek felkutatása és egy terület nyártelepítésre alkalmas voltának elbírálására rendkívül fontos tájékoztató az 1 : 500 000-es méretarányú „Talajvíztérkép”, melyet az országban elhelyezett 1879 db/kút (síkvideki területeken minden 17 km²-re egy) talajvízészlelési adatai alapján készítettek el. Feltünteti a kutakban mért 6—8 éves adatsor alapján képzett talajvíz mélységeket és kirajzolja a talajvíz mélységi elhelyezkedésének szintvonalait. Ugyancsak nagyon fontos ismerni a talajvíz vegyi összetételét, amire a 2.427 pont ad tájékoztatást.

A III. fejezet „Árvízmentesítés és árvízvédelem” a véderdőtelepítési feladat mellett a mellékelt 1 : 500 000-es térképen felvilágosítást ad Magyarország erdőszültségi viszonyairól az 1782—85 között készült első katonai felmérés alapján.

A IV. „Belvízgazdálkodás, belvízvédelem” c. fejezet annyiból tarthat érdeklődésre számot, hogy feltünteti belvízelvezető csatornáink hosszát.

Eszerint a csatornahálózat összes hossza 1960-ban:	27 549 km
Fejlesztés 1980-ig:	10 653 km
Fejlesztés 1980 után:	2 277 km
Összes tervezett hossz:	40 429 km

Ez a csatornamenti cellulóz nyártelepítések fejlesztésének lehetőségére ad részletes és országos áttekintést.

Az V. fejezet „Hegy- és domvidéki vízrendezés” a 131 000 ha erdőszítési feladattal roppant nagy közvetlen feladatot ad az erdészeknek, de emellett tájékoztatást nyújt kis vízfolyásaink jelenlegi és fejlesztett állapotára vonatkozóan is. Eszerint

1960-ban volt	24 147 km
ebből rendezett	2 343 km
rendezendő 1980-ig	11 405 km
rendezendő 1980 után	9 749 km
összesen:	23 497 km

Ebből az adatsorból következik, hogy kisvízfolyásaink mellett létesített nyártelepítésekben óvatosabbnak kell lennünk és minden esetben tájékozódni kell azok tervezett korszerűsítési idejéről, nehogy friss telepítéseink a rendezés áldozatává váljanak.

A fejezet 2.12. alcíme „Tervezéshez felhasznált fejlesztési alapelvek” röviden összefoglalja a komplex talajvédelem legfontosabb irányelveit és ezt minden olyan erdésznek, kinek a legkisebb köze is van a talajvédelemhez, ismerni kell, mert csak ezekben a nagy összefüggésekben lehet munkánkat helyesen értékelni és a maga helyére tenni.

A X. „Vízérő-hasznosítás” c. fejezetben tárgyalt vízlépcsők közül a magyar—cseh-szlovák Dunaszakaszon a gabcikóvi és dunakiliti vízlépcső miatt a Sziget-köz és a Hanság vízjárásai viszonyai változni fognak, így az erdőgazdaság távlati fejlesztési terveit csak a tervek teljes ismeretében lehet elkészíteni, hiszen nemcsak a termőhelyi viszonyokban, hanem az erdőfeltárási lehetőségekben is alapvető változás történhet.

A tiszai vízlépcsők közül a közeljövőben megvalósításra kerülő II. tiszai vízlépcső a hozzátartozó 127 km²-es hatalmas víztükrével a jelenleg ott levő nagy területű ártéri

nemesnyárasainkat meríti víz alá. Ennél a létesítménynél a faanyag időbeni kitermelésére az első intézkedések már meg is történtek.

A XI. „Vízutak és kikötők” c. fejezet víziutaink és hajózásunk jelenlegi helyzetét, távlati fejlesztését tárgyalja. A tiszai vízlépcsők megépítésével és az 1980 után megépítendő Duna—Tisza-csatorna üzembehelyezésével faanyagszállításunk egy részét víziútra lehet terelni. Ezért távlati szállítási terveink készítésénél szorosan együtt kell működni itt is az illetékes szervekkel.

A terv szerint, ha víziutainkat véglegesen kiépítjük, a Dunán 3000, a Duna—Tisza-csatornán 1500, a Tiszán Vásárosnaményig 1000, a Kőrösön Békésig 1000, a Keleti főcsatornán 1000, a Bodrogon Sátoraljaújhelyig 1000, a Sajón Kazincbarcikaig 1000 és a Sión 600 tonnás hajók közlekedhetnek.

Ennek érdekében a Dunán négy, a Tiszán öt, a Kőrösökön két, a Sajón nyolc, a Sión három, a Keleti főcsatornán három vízlépcsőt kell megépíteni.

XII. „Vízározás és annak többcélu hasznosításáról” szól ez a fejezet. Ezzel kapcsolatban kétirányú feladata lesz az erdészetnek. A dombvidéki tározók létesítése során a tározó feliszapolódásának csökkentésére a víztározókhoz tartozó vízgyűjtő területek talajvédelmi erdősítési munkáit olyan ütemben kell végrehajtani, hogy azok a tározó üzembehelyezésének idejére már ki tudják fejteni talajvédelmi hatásukat. Ezen belül még külön ki kell emelni a víztározó körzetének erdősítési munkáit, melyeknek célja egy-egy város ivóvíz ellátásának biztosítása. Ezekben a területeken a talajvédelmi erdősítéseket ki kell terjeszteni a 17—25%-os lejtőkategóriákra is a víz tisztaságának fokozott védelme érdekében.

Sík- és dombvidéken		
1960-ban volt	156 tározónk	13 936 ha területtel
1980-ig tervbe van véve	212 tározónk	50 074 ha területtel
1980 után még	82 tározónk	11 411 ha területtel

A másik feladat, amit ezzel kapcsolatban a XIV. fejezet, „Vízparti üdülés, vízisportok, és természetvédelem” tárgyal, a létesítendő víztározók körül épülő üdülőtelepek zöldövezeti jellegű erdősítései. Ugyancsak hasonló igényekkel fognak fellépni a XIII. fejezetben tárgyalt „Ásvány-, gyógyvizek és hévizek hasznosítása” során létesített üdülőtelepek körüli zöldövezeti erdőtelepítések létesítése iránt.

Ezen a téren az első lépés már meg is történt, hiszen az elmúlt években Harkány gyógyfürdő közelében létesítettünk üdülőerdőt, továbbá ez évben készült el Bükkszék gyógyforrása körül létesített erdő.

Komoly segítséget jelentenek még a Területi Vízgazdálkodási Kerettervekhez tartozó 1 : 100 000-es méretarányú térképek, melyeken részletesen fel vannak tüntetve (1960-as állapotban) az erdőterületek, a közigazgatási beosztás, az utak, vasutak, csatornák nyomvonalai, a vízrajzi egységek határai, a meglévő vízgazdálkodási létesítmények, öntözőtérületek, a különböző lejtő-kategóriájú területek, a közeli és távolabbi jövőben tervezett vízgazdálkodási célú és az ezzel kapcsolatban álló létesítmények. E térképek részletes tanulmányozása nagyon sok nem erdészeti tárgyú kérdésre is ad választ, mely az ország távolabbi fejlesztése iránt érdeklődő erdész szakemberben felmerül.

Összefoglalva megpróbáltam kiemelni és röviden ismertetni a roppant munkából azokat a fejezeteket és adatokat, amelyekre munkánk során szükségünk lehet. Nagyon sokban kell kapcsolódnunk ehhez a tervhez és nagy segítség lesz távlati terveink készítéséhez.

Külön ki kell emelni a terv szigorú logikai sorrendjét, felépítését, amely a rendkívül szétágazó tárgykört teljes egészében összefoglalja és áttekinthetővé teszi. A nagyszabású munka gondossága, pontossága és koncepciója mutatja a tervet készítő vízügyi szakember-gárdának rendkívül magas színvonalú felkészültségét és szervezőképességét.

A terv szolgálati használatra készült, megtekinthető a területileg illetékes vízügyi igazgatóságokon, ezenkívül az Országos Erdészeti Főigazgatóságon.

Ghimessy László

A Szovjetunióban 1918 óta, a szovjet hatalom évei alatt mintegy 117 ezer erdőmérnököt és 285 ezer technikust képeztek ki. Ennek ellenére a felső- és középfokú szakképzéssel rendelkező szakemberek iránt jelentkező igényeket nem sikerült kielégíteni. Ellenkezőleg, a szakemberhiány évről évre nő. 1966-ban a szükséglet a következő számokkal jellemezhető: 9—9,5 ezer mérnök, 22,5—23,5 ezer technikus. 1970-ben az igény erdőmérnökökből 100—110 ezer főre, erdésztechnikusokból 27—28 ezer főre emelkedik; a

végzősök várható száma ezzel szemben 1969—70-re erdőmérnökökből 3—4 ezerrel, technikusokból 10—12 ezerrel kisebb a szükségletnél.

Erdőmérnökök képzésével jelenleg 28 felsőfokú intézmény foglalkozik a Szovjetunióban, ebből 13 helyen csak erdészeti szakemberek képzését látják el, míg 15 helyen kari szinten folyik erdészeti felsőoktatás.

A felsorolt felsőoktatási intézmények, erdészeti szakiskolák feladata a mennyiségi és minőségi igények kielégítése egyrészt, másrészt helyes beiskolázási politikával a megfelelő mérnök-technikus arány kialakítása. A mérnökök és technikusok kívánt arányát, valamint a jelenlegi tévyszámokat erdőgazdasági viszonylatban a szerzők az alábbi táblázatban ismertetik:

Termelési ágazatok	Egy mérnökre eső technikusok száma		
	Tényleges (1959—1965)	Várható (1966—1967)	Kívánt viszony- szám
Erdőgazdasági ágazat	1,1	1,8	3,5
Erdőipari és vízállítási ágazat	2,8	2,0	3,2
Faipari ágazat	2,7	3,1	3,4
Kémiai feldolgozás	1,5	1,6	2,9

Az új szakemberek képzése mellett több gondot igyekeznek fordítani a korábban végzett mérnökök szakmai továbbképzésére. Végül felvetődik olyan speciális felsőoktatási intézmény létrehozásának gondolata, amelyben ágazatközi koordinált ellátó szakembereket képeznének ki. Hallgatói többéves gyakorlattal rendelkező mérnökök lennének. Feladatuk lenne a felfelhasználó és feldolgozó üzemek szükségleteinek koordinálása a készlettel s a kitermelés és export volumenével.

(Ionov, B. D.—Ionova, T. B.: Az erdészeti szakoktatás megoldatlan kérdései. Ref.: Walter F.)

'I—214'-es nyár fatömegtábla a torviscosa-udinei birtokon telepített állományokra. A fatömegtábla két változatban készült el.

Az egyik változat a mellmagassági átmérő és a magasság függvényében adja meg a kéregben mért fatömeg nagyságát m³-ben. A nálunk szokásos fatömegtáblákhoz képest az a különbség, hogy a 6 cm-nél vékonyabb anyagot a szám adatok nem foglalják magukba, ezért a táblázat magasság rovatában szereplő adatok is 6 cm-nél vastagabb törzs-

H _m	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
d _{cm}												
13	0,111	0,120	0,130									
14	0,121	0,131	0,142	0,153								
15	0,132	0,143	0,154	0,166	0,179							
16	0,144	0,155	0,167	0,180	0,194							
17	0,158	0,170	0,183	0,196	0,211	0,227						
18	0,173	0,185	0,198	0,213	0,228	0,244						
19	0,189	0,202	0,216	0,230	0,246	0,263	0,282					
20	0,206	0,220	0,234	0,250	0,266	0,284	0,302					
21	0,225	0,240	0,255	0,271	0,288	0,306	0,325	0,345				
22	0,246	0,261	0,277	0,293	0,311	0,329	0,349	0,370	0,392			
23	0,269	0,284	0,301	0,318	0,336	0,355	0,375	0,396	0,419	0,443		
24	0,294	0,310	0,327	0,344	0,363	0,382	0,403	0,425	0,447	0,471	0,497	
25		0,338	0,355	0,373	0,392	0,412	0,433	0,454	0,478	0,502	0,528	0,554
26			0,386	0,404	0,423	0,444	0,465	0,487	0,510	0,535	0,560	0,587
27			0,419	0,438	0,458	0,478	0,499	0,522	0,545	0,569	0,595	0,622
28				0,475	0,494	0,515	0,536	0,559	0,582	0,606	0,632	0,658
29				0,514	0,534	0,555	0,576	0,599	0,622	0,646	0,671	0,697
30					0,577	0,598	0,619	0,641	0,664	0,688	0,712	0,738
31					0,623	0,644	0,665	0,687	0,709	0,733	0,757	0,781
32						0,694	0,714	0,736	0,758	0,780	0,803	0,827
33							0,767	0,788	0,809	0,831	0,853	0,876
34							0,824	0,844	0,864	0,885	0,906	0,928

magasságra vonatkoznak. Tekintettel arra, hogy hazai szakközönségünk egyáltalán nem rendelkezik olasznyár fatömegtáblával, érdeklődésre tarthat számot ennek a táblának ismerete (lásd táblázat). A táblázat használatához annyit érdemes még hozzáfűzni, hogy ha valaki a kéreg nélküli fatömeget kívánna meghatározni, a táblázatban szereplő adatokat 12%-kal kell csökkentenie.

A fatömegtábla másik változata tulajdonképpen súlytáblázat és súlyadatokat tartalmaz kg-ban a mellmagassági átmérő és magasság függvényében. Ennek a táblázatnak létjogosultságát az adja meg, hogy Olaszországban a nyárfa értékesítése többnyire súly alapján történik.

(*Topola*, 1966. jan.—ápr. sz. 15—18. o. Ref.: *dr. Szodfridt J.*)

A gyorsannövő és az értékes választékot adó lombos fák intenzív termesztése. A fanyag iránti fokozódó kereslet a figyelmet a gyorsnövésű fenyők mellett a gyorsannövő és értékes választékot adó lombos fafajok termesztésére tereli Romániában is. *Radutu A.* és *Popescu Gh.* szerint az euramerikai és hazai nyárok, a fűz, az éger és az akác nagyobb mértékű termesztése mellett hasznos volna az értékes ipari választékot adó egyéb lombos fák — a hárs, a platán, a kőris, a meggy és a dió — intenzívebb termesztése is.

Az 1944 utáni években a korábban tarra vágott területek újraerdősítése gyors ütemben haladt előre. Az 1945—65. években több mint 100 000 ha-t erdősítettek be. Az erdősített terület 31%-a volt lombfa, ebből 35%-kal részesedtek a gyorsannövő és értékes választékot adó lombos fák. Az 1948—1953 közötti időszakot a mennyiségi szemlélet jellemezte, míg az 1953. év után a hatéves terv kidolgozása során kialakult az a törekvés, hogy ne általában, hanem értékes nagyhozamú állományokkal növeljék az erdők területét.

A felsorolt fafajok közül Romániában viszonylag nagy területen kedvezőek az ökológiai feltételek az akáctermesztés számára: e tényt a jövőben fokozottabban figyelembe veszik. Fokozzák az akác telepítését a degradált erdőterületeken is. Az e tekintetben kedvező termőhelyeken értékes akácállományok nevelhetők, amelyekben az évi átlagnövedék 20 éves korban 15 m³/ha, szemben a közepes termőhelyen nőtt állomány 10 m³/ha-jával. Jelenti ez egyben azt is, hogy az akác a kérdéses termőhelyen 20 éves korában adja azt a hozamot, amit a kocsánytalantölgy 60, a kocsányostölgy 40 és a csertölgy 50 éves korú állományai. Degradált erdőterületeken talán a leghasznosabb fafaj. Más fafajokkal összehasonlítva előnye, hogy igen gyorsan növekszik, és a legkorábban — már 3—4 éves korban — zárul. Az akác ezenkívül értékes választékot adó fafaj, ezt a szempontot is figyelembe véve méginkább indokolt az akácot előnyben részesíteni a degradált erdőterületeken az akác számára kedvező sztyep és erdős sztyep vidékeken és mezővédő erdősávok telepítése során.

Az akác nagy hozama és választékainak minősége a múltra és jövőre nézve egyaránt indokolja azt a fafajpolitikát, amelynek alapján a többi fafajokhoz viszonyítva viszonylag nagy területen természetették és természetik a jövőben is. 1948 óta kb. 60 000 ha-ral nőtt az akáctelepítések területe; a 60 000 ha nagy része Olténia, Galac, Dobruzsza és Bukarest vidékére esik. Az akáctermesztést ma az akác optimális termőhelyén, a fában egyébként szegény mezőségi területeken kívánják elsősorban fokozni, s továbbra is úgy kell tekinteni az akácot, mint a degradált erdőterületek felszámolására legalkalmasabb fafajt.

(*Revista Padurilor* 81. évf. 2. száma. Ref.: *Nagy G.-né.*)

A KÜLFÖLDI SZAKSAJTÓ A MAGYAR ERDŐGAZDASÁGRÓL

Az utóbbi hónapokban külföldön a hazai szerzők következő közleményei jelentek meg: az „Archiv für Forstwesen” (NDK) közölte *dr. Birck Oszkár*nak a hazai bükkösök növekedési tényezőiről és faterméséről, valamint *dr. Solymos Rezső*nek az elegyetlen és a bükkal elegyes erdeifenyvesek faterméséről és állományszerkezetéről az NDK-ban 1965-ben tartott faterméstani konferencián elhangzott előadásait. *Dr. Tompa Károly*nak a fűznesímítás terén elért eredményeiről a „Die Sozialistische Forstwirtschaft”-ban (NDK) és a Belgrádban megjelenő „Topola” c. folyóiratban jelent meg cikke.

A hazánkban járt külföldi vendégek közül *dr. Pavle Fukarek* professzor közölt részletes — 10 nyomtatott oldal terjedelmű — beszámolót az Erdészeti Tudományos Intézet munkásságáról a „Narodni Sumar”-ban (Belgrád), amelyhez több szép fényképet is csatolt. A Szovjetunióból *E. Szabó és B. M. Perepecsin* a „Lesznoe Hozjajsztvo”-ban ugyancsak igen behatóan és elismerően számoltak be a magyarországi tanulmányútjuk során látottakról, a többi között a kecskeméti erdőgazdaságról, a visegrádi erdészetről, az ERTI-ről stb. A Bécsben megjelenő „Allgemeine Forstzeitung”-ban *W. Sagl* ismertette az osztrák erdészeti főiskolai hallgatók magyarországi, valamint szlovákiai tanulmányútját.

„A magyar Erdészeti Egyesület 100 éves fennállása alkalmából” c. cikkében *dr. Jozef Nozicka*, a Zbraslav–Strnady-erdő- és vadgazdasági kutatóintézet kutatója a Lesnická Práce-ben ismertette az 1851-ben alakult magyar Erdészeti Egyesület munkásságát 1866-ban történt átszervezéséig.

Dr. Keresztesi Béla szerkesztésében megjelent „Akáctermesztés Magyarországon” c. könyvről *I. Jovanovics* professzor („Sumarsztvo”) *M. Vidakovics* professzor („Sumarski List”), valamint *dr. Otto Schröck* („Archiv f. Forstwesen”) és „Die Sozialistische Forstwirtschaft”) és *V. Enescu—V. Bakos* („Revista Padurilor”) tollából jelent meg ismertetés. Méltatta a könyvet az „Allgemeine Forst-Zeitschrift” is.

Dr. Magyar Pál „Alföldfásítás I—II. k.” c. könyvét a „Lesnický Casopis”-ben *St. Kohan* ismertette.

A „Revista Padurilor” (Bukarest) és a „Lesznoe Hozjajsztvo” (Moszkva) az ERTI Erdészeti Kutatások c. kiadványáról közölt áttekintő ismertetést. A „Revista Padurilor” referáló szemléje „Az Erdő”-ben megjelent cikkek közül *Visy Gézának* a nemesnyárok gyökérszétéről és *dr. Szodfridt István*nak a nemesnyárok telepítési hálózatairól írt cikkeit ismertette.

A „Forstliche Umschau” c. referáló lap (Hamburg—Berlin) ez évi 2. száma a következő magyar szerzők munkáit ismertette: *Horváth Endréné* (Erd. Kut. 1964.), *Horváth László* (Az Erdő, 1964.), *dr. Kopecky Ferenc* (Erd. Kut. 1964.), *dr. Majer Antal* (Erd. Faip. Egy. Tud. Közl. 1964.), *dr. Pagony Hubert* (Erd. Kut. 1964.), *dr. Simon Miklós* (Erd. Kut. 1964.), *dr. Szappanos András* (Erd. Faip. Egy. Tud. Közl. 1964.) *dr. Szederjei Ákos* (Erd. Kut. 1964.), *dr. Tuskó László* (Az Erdő, 1964.).

A sport annak ellenére, hogy az utóbbi évtizedben számos foglalkozási ágban és munkaterületen rohamosan tért hódított, a közép-európai államok erdőgazdaságaiban, ezek erdei munkásai között általában nem tudott elterjedni. Holott számukra is igen nagy jelentősége lenne, mert munkabírásukat, teljesítményük fenntartását és fokozását segítené elő. Az erdei munkások nemzetközi versenyein a skandináv államok rendszeresen első helyezést érnek el. Ezekben az államokban az erdőgazdaság nagy súlyt helyez a rendszeres sportra és a munkások foglalkozási betegségeinek leküzdésére azért, hogy a munkáshíányra tekintettel a jelenlegi munkásgárda egészségi állapotát fenntartsa és munkabírását növelje. Ennek érdekében már az erdeimunkás-iskolákban, ahol 14—16 éves fiúk tanulnak, jelentős óraszámot fordítanak a testgyakorlásra. A sportgyógyászatban és a gyógytorna terén elért eredmények felhasználásával olyan módszereket alkalmaznak, amelyekkel a tanulókat a fizikai munkára előkészítik. Erőnlétüket fiziológiai vizsgálatokkal ellenőrzik. A felnőtt munkások foglalkozási betegségeinek gyógyítása terén Norvégiában *P. Foy*n által berendezett erdőmunkás-gyógyintézet kiváló eredményeket ér el.

Mint ismeretes, a skandináv államokban a fakitermelést általánosan egyszemélyes munkával végzik, s ez nagy fizikai erőt kíván. A nemzetközi erdőmunkás versenyeken megállapították, hogy az észak-európai munkások a nagyobb teljesítmény eléréseért versenyszerűen küzdenek. Sehol a világon nem terjedt el annyira a versenyszerűen űzött sport, mint Észak-Európában, ahol főleg a téli sportok terén az erdészek és az erdei munkások élenjáró helyezéseket érnek el (az 1960. téli olimpiai játékokon 5 erdészeti dolgozó vett részt, 2 arany-, 1 ezüst- és 1 bronzérmes szereztek; Sixten Jernberg, a svéd „síkirály” erdei munkás volt; az 1966. évi sívilágajnok norvég erdei munkás). A fakitermelő munkásoknak nem minden sport kedvező, így az úszósport sem. A fiziológiai vizsgálatok egybehangzóan a hosszútávú sífutásnak a kondícióra kifejtett kiváló hatását igazolják. Ez a sport az erdei munkásokra — a mai motorizált világban — lélektani vonatkozásban is jó hatással van. A tréningre az erdő igen alkalmas terület, a szórakozás és a munka kedvező összhangba is hozható. Bebizonyosodott az is, hogy az erdőgazdasági üzem által szervezett és ennek keretében végzett sport növeli a dolgozók közötti összetartozás érzését.

A cikk szerzője a skandináv államok tapasztalatainak alkalmazására hívja fel a figyelmet és rámutat arra, hogy a sportra nevelés — amelyet természetesen az ambíciózus fiatalok között kell kezdeni — a munka racionalizálását szolgálja, miután a munkások munkaerejének fokozását biztosítja, ugyanakkor pedig általában jóléti intézkedés is.

(Allgemeine Forst-Zeitschrift, München, 1966. 21. évf. 40. sz. 687—691. old. Ref.: Kolossváry Sz.-né.)